4 ශ්‍රේණිය පරිසරය

2021-4 ඒකකය

අප අවට සත්තු

Part i

මෙම තේමාවේ දී අපට ආසන්න පරිසරවල ජීවත් වන සතුන් පිළිබඳ ව හැඳෑරීමට අවස්ථා සලසා ඇත. විශේෂයෙන් නිවස හා නිවෙස් ආශ්‍රිත ව ඇති කරන සතුන් හා ඔවුන්ගේ සුවිශේෂ ලක්ෂණ, ප්‍රයෝජන හා සතුන් ආරක්ෂා කිරීමේ අවශ්‍යතාව අවධාරණය කර ඇත. එමෙන් ම ඔවුන්ගෙන් මිනිසාට සිදු විය හැකි හානි සහ ඒවා වළක්වා ගැනීමට අපට කළ හැකි දේ කුමක් ද යන්න අවධානයට ලක් වේ. සිසුන්ට සෘජු අත්දැකීම් ලබා ගැනීම සඳහා පාසල් වත්තේ හෝ ආසන්න පරිසරයක හෝ සතුන් නිරීක්ෂණයට අවස්ථාව සලසා දීම වැදගත් වේ.

සැකසුම - හසිත හෙට්ටිආරච්චි

(Dip. In Sci. N.I.E./O.U.S.L.)

Online Class details – WhatsApp 071 - 9020298

4. තේමාව : අප අවට සත්තු

මෙම තේමාවේ දී අපට ආසන්න පරිසරවල ජීවත් වන සතුන් පිළිබඳ ව හැදෑරීමට අවස්ථා සලසා ඇත. විශේෂයෙන් නිවස හා නිවෙස් ආශ්‍රිත ව ඇති කරන සතුන් හා ඔවුන්ගේ සුවිශේෂ ලක්ෂණ, ප්‍රයෝජන හා සතුන් ආරක්ෂා කිරීමේ අවශ්‍යතාව අවධාරණය කර ඇත. එමෙන් ම ඔවුන්ගෙන් මිනිසාට සිදු විය හැකි හානි සහ ඒවා වළක්වා ගැනීමට අපට කළ හැකි දේ කුමක් ද යන්න අවධානයට ලක් වේ. සිසුන්ට සාජු අත්දැකීම් ලබා ගැනීම සඳහා පාසල් වත්තේ හෝ ආසන්න පරිසරයක හෝ සතුන් නිරීක්ෂණයට අවස්ථාව සලසා දීම වැදගත් වේ.

නිපුණතා :

- සතුන් පිළිබඳ මූලික තොරතුරු සුවිශේෂ හැකියා, චර්යා රටා ගවේෂණය කර වාර්තා කරයි.
- සතුන්, ශාක හා මිනිසා සමඟ ඇති අන්තර් සබඳතාවන් හඳුනාගනියි.
- පරිසරයේ පැවැත්ම සඳහා සතුන්ගේ වැදගත්කම අගය කරමින් එම සතුන් ආරක්ෂා කර ගැනීමට දායක වෙයි.
- සතුන්ගෙන් වන හානි හා අනතුරු පිළිබඳ ව සැලකිලිමත් ව ක්‍රියා කරයි.
- විවිධ මාධ්‍ය භාවිතයෙන් සත්ත්ව රූප නිර්මාණය කරයි.
- සත්ත්ව චර්යා පිළිබඳ චලන ගවේෂණ සහ අනුකරණ ක්‍රියාකාරකම්වල යෙදෙයි.
- සත්ත්ව චර්යා මෙන් ම මිනිසා සහ සතුන් අතර සබඳතාව පිළිබිඹු කරන චලන ඉදිරිපත් කරයි.

ඉගෙනුම් පල :

- ලක්ෂණ හා හැසිරීම් අනුව අවට පරිසරයේ සතුන් කාණ්ඩ කරයි.
- අවට පරිසරයේ සතුන්ගේ සුවිශේෂ චර්යා අධ්‍යයනය කරයි.
- සමනළයාගේ ජීවන චක්‍රය නිරීක්ෂණය කර වාර්තා කරයි.
- මිනිස් හා සත්ත්ව ජීවිතයන්හි ජීවත් වීමේ අයිතිය හා වටිනාකම ප්‍රකාශ කරයි.
- සතුන් ආරක්ෂා කර ගැනීමට තම දායකත්වය ලබා දෙයි.
- විවිධ ක්‍රම යොදා ගනිමින් සත්ත්ව ආකෘති සාදයි.
- සත්ත්ව චර්යා අනුකරණය කරමින් නිර්මාණාත්මක ක්‍රීඩාවල යෙදෙයි.
- සත්ත්ව චර්යා විදහා දක්වන අනුකරණාත්මක රංගන හා ගායන කරයි.

- විවිධ පරිසර වල ජීවත් වන සතුන්

. . . .

. . . .

. . . .

. . . .

. . . .

. . . .

1. වැඩි වශයෙන් දක්නට ලැබුණු සත්ත්ව වර්ගය කුමක් ද ?

. . . .

2. ඔවුන් ඔබට වැඩි වශයෙන් දක්නට ලැබුණේ ඔවුන් බහුල ව සිටින නිසා ද ? නො එසේ නම් එම සතුන් ඔබ නිරීක්ෂණය කළ ආකාරයේ පරිසරයක නිතර ගැවසෙන නිසා ද ?

. . . .

3. විවිධ සත්ත්ව වර්ග එක ම කාර්ය සිදු කළේ ද ?

. . . .

4. ඔබ ඔවුන් නිරීක්ෂණය කරන විට ඔවුන් සිදු කරමින් සිටි කාර්ය මොනවා ද?
   උදා : ආහාර ගෙන යාම
   තැනකින් තැනකට ගමන් කිරීම

. . . .

. . . .

. . . .

- නිරීක්ෂණය කළ සතුන්ගේ ලක්ෂණ වර්ග කිරීම.

උදාහරණ 01

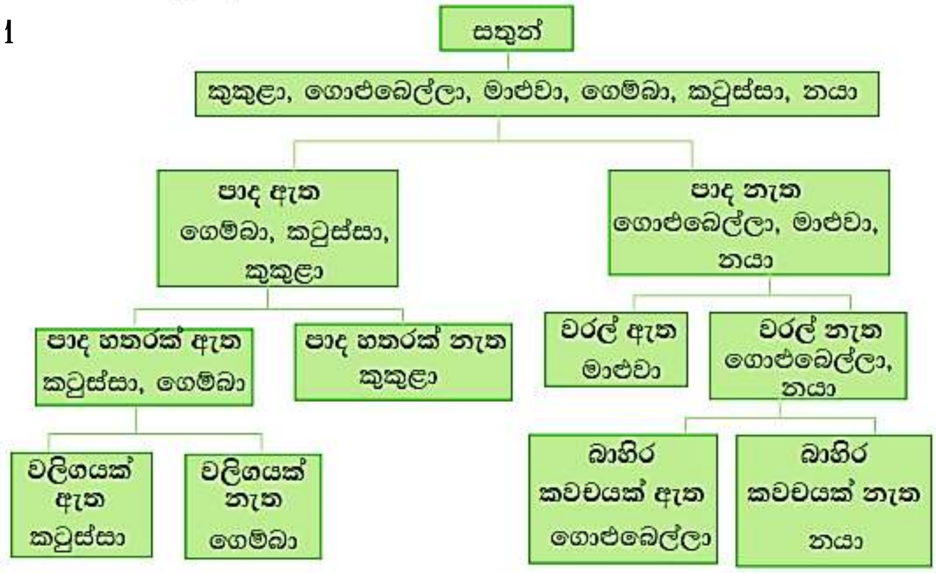

උදාහරණ 02

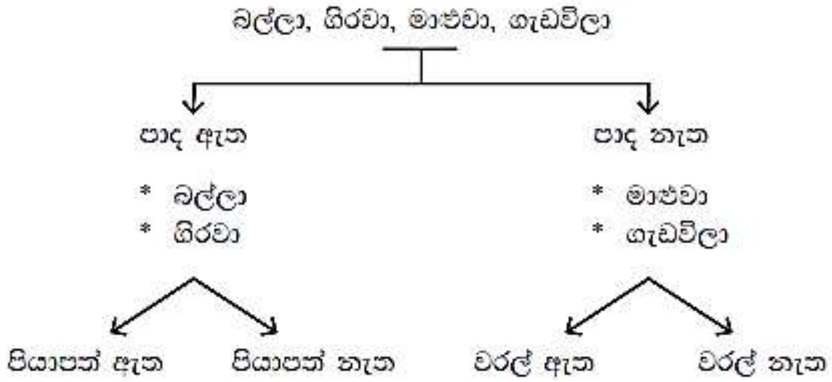

. . . .

උදාහරණ 03

1. මොනවා ද කන්නේ ? . . . .
2. කොයි වගේ තැන්වල ද ඉන්නේ ? . . . .
3. කකුල් කීයක් තියෙනවා ද ? . . . .
4. පාට මොකක් ද ? . . . .
5. පියාඹන්න පුළුවන් ද ? . . . .
6. පීනන්න පුළුවන් ද ? . . . .
7. දුවන්න පුළුවන් ද ? . . . .
8. කෘමි සතෙක් ද ? . . . .

උදාහරණ 04

1. මොනවා ද කන්නේ ? . . . .
2. කොයි වගේ තැන්වල ද ඉන්නේ ? . . . .
3. කකුල් කීයක් තියෙනවා ද ? . . . .
4. පාට මොකක් ද ? . . . .
5. පියාඹන්න පුළුවන් ද ? . . . .
6. පීනන්න පුළුවන් ද ? . . . .
7. දුවන්න පුළුවන් ද ? . . . .
8. කෘමි සතෙක් ද ? . . . .

උදාහරණ 05

කොටියා, ගොළුබෙල්ලා, මුවා, ගැඩවිලා

(1) පාද ඇති

____

____

(i) කුර ඇත

____

(ii) කුර නැත

____

(2) පාද නැති

____

____

(i) කටුවක් ඇත

____

(ii) කටුවක් නැත

____

උදාහරණ 06

සිංහයා, ඉබ්බා, ගෝණා, ගෙම්බා

(1) ලෝම ඇති

____

____

(i) අං තට්ටුවක් ඇති

____

(ii) අං තට්ටුවක් නැති

____

(2) ලෝම නැති

____

____

(i) දිගු දිවක් ඇති

____

(ii) දිගු දිවක් නැති

____

උදාහරණ 07

හරකා, මාළුවා, පැස්බරා, දියකාවා

(1) පීනා ගෙන යන

____

____

(i) කොරපොතු ඇති

____

(ii) කොරපොතු නැති

____

(2) ඇවිදගෙන යන

____

____

(i) වලිගයක් ඇති

____

(ii) වලිගයක් නැති

____

උදාහරණ 08

පත්තෑයා, කුඹියා, දළඹුවා, සමනලයා

(1) පාද රාශියක් ඇති

____

____

(i) බූව ඇත

____

(ii) බූව නැත

____

(2) පාද 6ක් ඇති

____

____

(i) පියාපත් ඇති

____

(ii) පියාපත් නැති

____

උදාහරණ 09 - සුදුසු පිළිතුරු තෝරා යටින් ඉරක් අඳින්න.

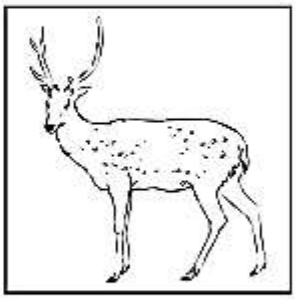

1. සත්ව වර්ගය (කෘමියෙකි./ පක්ෂියෙකි./ සිවුපාවෙකි.)
2. ආහාරයට ගනු ලබන්නේ (මස්/ දළු, කොළ/ මල් පැණි) ය.
3. වැඩි වශයෙන් දැකිය හැක්කේ (ගංගා ආශ්‍රිත ව/ කැලෑ ආශ්‍රිත ව/ කුඹුරු ආශ්‍රිත ව) ය.
4. ශරීර වර්ණය (දුඹුරු/ කළු/ රතු) ය.
5. ගමන් කරන අකාරය (පියෑඹීම/ පිහිනීම/ ඇවිදීම) ය.
6. පාද සංඛ්‍යාව (හතරකි./ දෙකකි./ රාශියකි.)

1. සත්ව වර්ගය (කෘමියෙකි./ පක්ෂියෙකි./ සිවුපාවෙකි.)
2. ආහාරයට ගනු ලබන්නේ (මස්/ දලු, කොළ/ මල් පැණි) ය.
3. වැඩි වශයෙන් දැකිය හැක්කේ (ගංගා ආශ්‍රිත ව/ කැලෑ ආශ්‍රිත ව/ මුහුදු ආශ්‍රිතව) ය.
4. ශරීර වර්ණය (කහ සහ කළු/ දුඹුරු සහ අළු/ කහ සහ රතු) ය.
5. ගමන් කරන අකාරය (පියෑඹීම/ පිහිනීම/ ඇවිදීම) ය.
6. පාද සංඛ්‍යාව (දෙකකි./ හතරකි./ හයකි.)

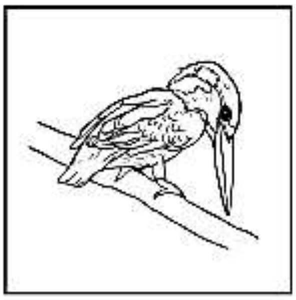

1. සත්ව වර්ගය (කෘමියෙකි./ පක්ෂියෙකි./ සිවුපාවෙකි.)
2. ආහාරයට ගනු ලබන්නේ (මස්/ දලු, කොළ/ මල් පැණි) ය.
3. වැඩි වශයෙන් දැකිය හැක්කේ (ගංගා ආශ්‍රිත ව/ කැලෑ ආශ්‍රිත ව/ කුඹුරු ආශ්‍රිත ව) ය.
4. ශරීර වර්ණය (නිල්/ සුදු/ රතු) ය.
5. ගමන් කරන අකාරය (පියෑඹීම/ බඩගාගෙන යෑම/ ඇවිදීම) ය.
6. පාද සංඛ්‍යාව (හතරකි./ දෙකකි./ හයකි.)

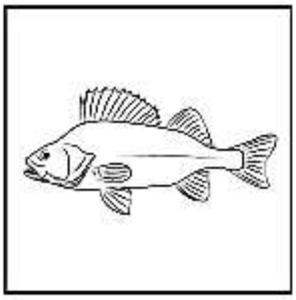

1. සත්ව වර්ගය (කෘමියෙකි./ මත්ස්‍යයෙකි./ පක්ෂියෙකි.)
2. ආහාරයට ගනු ලබන්නේ (ජලජ පැළෑටි/ කොළ රොඩු/ මඩ) ය.
3. වැඩි වශයෙන් දැකිය හැක්කේ (ගංගා ආශ්‍රිත ව/ කැලෑ ආශ්‍රිත ව/ ගෙවත්ත ආශ්‍රිත ව) ය.
4. ශරීර වර්ණය (කහ/ කොළ) ය.
5. ගමන් කරන අකාරය (පියෑඹීම/ බඩගාගෙන යෑම/ පිහිනීම) ය.
6. පාද සංඛ්‍යාව (හතරකි./ දෙකකි./ පාද නැත.)

1. සත්ව වර්ගය (කෘමියෙකි./ පක්ෂියෙකි./ සිවුපාවෙකි.)
2. ආහාරයට ගනු ලබන්නේ (මස්/ දලු, කොළ/ මල් පැණි) ය.
3. වැඩි වශයෙන් දැකිය හැක්කේ (ගංගා ආශ්‍රිත ව/ කැලෑවල/ කුඹුරුවල) ය.
4. ශරීර වර්ණය (කහ/ දුඹුරු/ රතු) ය.
5. ගමන් කරන අකාරය (පියෑඹීම/ පිහිනීම/ ඇවිදීම) ය.
6. පාද සංඛ්‍යාව (දෙකකි./ හතරකි./ හයකි.)

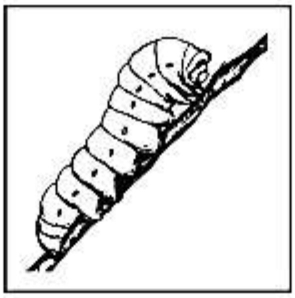

1. සත්ව වර්ගය (කෘමියෙකි./ බහුපා සත්ත්වයෙකි./ සිවුපාවෙකි.)
2. ආහාරයට ගනු ලබන්නේ (මස්/ දලු, කොළ/ මල් පැණි) ය.
3. වැඩි වශයෙන් දැකිය හැක්කේ (ගංගා ආශ්‍රිත ව/ කැලෑවල/ වගුරු බිම්වල) ය.
4. ශරීර වර්ණය (නිල්/ සුදු/ කොළ) ය.
5. ගමන් කරන අකාරය (පියෑඹීම/ පිහිනීම/ ඇවිදීම) ය.
6. පාද සංඛ්‍යාව (හතරකි./ දෙකකි./ රාශියකි.)

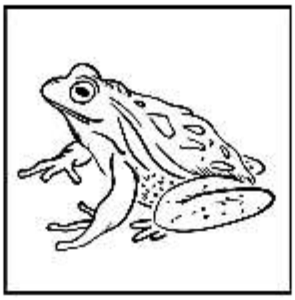

1. සත්ව වර්ගය (කෘමියෙකි./ උභය ජීවියෙකි./ පක්ෂියෙකි.)
2. ආහාරයට ගනු ලබන්නේ (කෘමි සතුන්/ දලු, කොළ/ මල් පැණි) ය.
3. වැඩි වශයෙන් දැකිය හැක්කේ (මුහුදු ආශ්‍රිත ව/ කැලෑවල/ ගංගා ආශ්‍රිත ව) ය.
4. ශරීර වර්ණය (දුඹුරු/ නිල්/ සුදු) ය.
5. ගමන් කරන අකාරය (ඇවිදීම/ පැන පැන යාම/ බඩගාගෙන යාම) ය.
6. පාද සංඛ්‍යාව (හතරකි./ දෙකකි./ හයකි.)

- සතුන්ගේ පැවැත්මට හානිකර ආකාරයේ මිනිස් ක්‍රියාකාරකම්
  - ගස් කැපීම
  - ගිනි ගොඩවල් ගැසීම
  - කැලෑ එළි කිරීම
  - වාසස්ථාන විනාශ කිරීම
  - මිනිසාගේ විවිධ අවශ්‍යතා සඳහා සතුන් ඝාතනය කිරීම
  - උණුවතුර බිමට හැලීම
  - රසායනික පොහොර යෙදීම

  . . . .

  . . . .

උදා :

ඔන්න එක දවසක් චමරියි, සඳුනුයි, මිහිරියි, තරිඳුයි ඉස්කෝලෙ ඇරිල ඇවිල්ල වත්ත පහළ සෙල්ලම් කර කර හිටියා. එක පාරට ම මිහිරි කෑගහන්න පටන් ගත්තා . . .

මිහිරි : අනේ . . . මාව . . . මොකෙක් ද කනවා . . .

ඒ සද්දෙට පැළවලට වතුර දමමින් හිටිය තාත්තා දුවගෙන ආවා.

තාත්තා : ඇයි . . . ඇයි . . . දුවේ . . . කෝ බලන්න . . . කෝ බලන්න. ආ . . . මේ . . . දිමියෙක් නෙ. මේ ගස්වල දිමිගොටු පිරිලා. ඉන්නකො මං දිමියො ඉන්න අතු ටික කපලා දාන්න . . .

තරිඳු : අනේ . . . එපා . . . තාත්තෙ . . . අපිට ටීචර් ඉස්කෝලෙදි ත් කියලා දුන්න අපි වගේ ම සත්තුත් පරිසරයේ නිදහසේ ජීවත් වෙන්න ඕනෙ කියලා. අපි මීට පස්සේ මේ පැත්තට එන්නෙ නැතුව වෙන පැත්තක සෙල්ලම් කරන්නම්.

මෙවැනි කතාන්දර ආශ්‍රයෙන් සතුන්ටත් මිනිසාට මෙන් ම පරිසරයේ නිදහසේ ජීවත් වීමට අයිතියක් ඇති බවත්, ඔවුන්ගේ පැවැත්මට හානි සිදුවිය හැකි ආකාරයේ ක්‍රියා කිරීම අප විසින් කිසිසේත් නොකළ යුතු බවත් තේරුම් ගන්න.
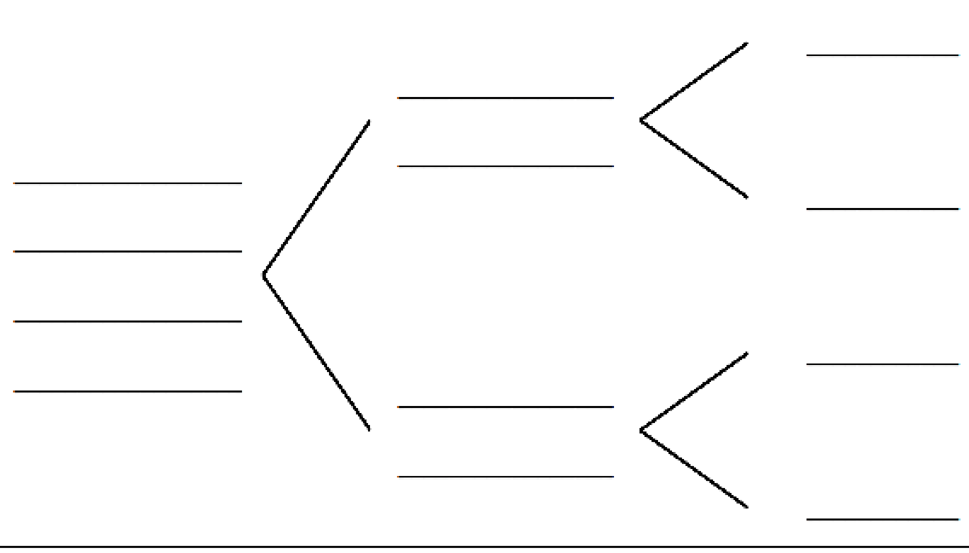
ඔබ කැමති සතුන් හතර දෙනෙකුගේ නම් ලියා ඔවුන්ගේ බාහිර ලක්ෂණ අනුව නිවැරදි ව වර්ග කර දක්වන්න. Home Work